

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ODENSE
VIN KOMPAGNI
1895 1/MAJ 1920

ODENSE VIN KOMPAGNI

Den efterfølgende Fremstilling af Vinhandelens
Udvikling her i Odense er baseret dels paa
Originaldokumenter i Landsarkivet for Fyen, dels
paa Bekendtgørelser i Fyens Stiftstidende.

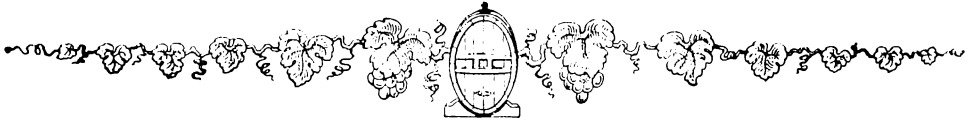
Odense Vin Kompagnis Historie er fremstillet
paa Grundlag af Chefernes mundtlige Meddelelser
til Bogens Forfatter, Overlærer Karl Schmidt.

Alle Originalfotografier er leverede af Fotograf
Otto Nørmark, Reproduktionerne foretagne i Fyens
Stiftstidendes Reproduktionsanstalt. — Arrangement,
Tegninger og Tryk udført i Fyens Stiftsbogtrykkeri.

ODENSE VIN KOMPAGNI

1895 ♦ 1. MAJ ♦ 1920

ODENSE BYS gamle Raadhus laa med Façaden ud imod Vester-
gade og den østlige Gavl støttet til Husrækken hen imod Sko-
magerstræde; Vestgavlen laa frit ud imod Flakhaven.

*** I 1540 gav Kong Christian III Magistraten Eneret til at sælge
Vin i Pottevis imod at holde offentligt Vinhus i Raadstuekælderen og
derfra at sælge og udtappe god Vin til rimelig Pris. Ligesom de fleste
andre Byer af nogenlunde anselig Størrelse fik Odense da saaledes og
saa sin Raadstuevinkælder, der dog ikke kan have haft Lokale i selve
Raadhusbygningen, eftersom denne var opført uden Kælder, men maa have
ligget i et Sidehus ud imod Flakhaven. Et mærkeligt Spil af Skæbnen kom
derved senere til at medføre, at de, der skulde straffes med Vand og Brød,
blev hensatte i den gamle Vinkælder til denne Strafs Afsoning.

Raadstuekælderens Vinhandel kom dog aldrig til at spille nogen stor
Rolle, hvormed det da ogsaa stemmer saare vel, at det kun er overmaade
lidt, man ved om den og om, hvad der stod i Forbindelse med den. Man
ved, at det af og til kunde gaa varmt til dernede, saaledes f. Eks. den
21de September 1635, da Gæsterne kom i et Klammeri, der udartede til
en regulær Bataille. Man ved, at Lejen af den var fastsat til 54 Rdl. om
Aaret, som indbetaltes til Magistraten, og at der derfor i Eftersommeren
1635 kun blev kontant betalt 36 Rdl., fordi der for det resterende Beløb
var leveret Vin og Rostocker Øl, som blev drukket paa Heden, da Borg-
mester og Raad havde Lensmanden til Gæst ved Papegøjeskydningen. Man
ved endelig, at der i de nærmest følgende Aar oparbejdedes en Misstem-
ning hos Borgerskabet imod Borgmester Hans Nielsen, fordi han benyttede
Monopolet til at levere daarlig Vin, og at denne Misstemning gav sig Luft
i en Klage over ham, der medførte, at Monopolet blev inddraget, men

dog, som det vil fremgaa af følgende Skrivelse fra Kong Christian IV, atter betingelsesvis fornyet. Kongen skrev nemlig:

„Efterdi Landcommisfarierne iblandt andet begierer, at ingen monopolia maa tilstædis, som i sig selff Ret er, naar Mand kand bekomme fornødenheden, da Efterdi dend Rinsche Wiin alleene at schienche Borge-
mester Hans Nielsen bleff fratagen af aarsag, at Borgerschabet sig deroffver besvergede, hvorfor ingen oprichtig Rinsch Wiin i Odense haffver væred at bekomme; da schall Commisfarierne i Fyen sig først Erklere, och siden de andre, hvorledis sligt er at corrigere, at En Erlig Mand, som ingen fransk Wiin kand taale, kand for sine penge faa En god drich Rinschwiin, efterdi dette som sagt er, mange bekiendt er. Saa fremt nu samme fyensche Commisfarier inted kand forsichre mig, att Mand kand faa En drich Rinsch Wiin ubi Odense Naar Mand det begierer, da schall det privilegium paa forbem. Borge Mester renoveris.

Rosenborg, den 20. May 1646.

Christian.“

Men allerede et Par Dage efter tog Kongen en anden Bestemmelse; han skrev nemlig da til Lensmanden Henning Walkendorf:

„Vor Gunst tilforn. Efter som Wi Raadigst komme i forfaring stor Mangell paa Rinsch Wiin ubi Vor Kjøbsted Odense at schall være, da bede Wi dig och Raadigst vilde, at du nogle der sammesteds forordner, som god och uforfalsched Rinsch Wiin kand holde fall for En billig priis for Enhver som deraff vill kjøbe, doch at dermed ingen betagis sin Næring och brug. Desligest att du Borge Mester och Raad Mend sammesteds tillholder, at de dermed haffver god Indseende, at ingen Underfleff eller falsched derudi begaaes. Dermed scheer vor Willie.

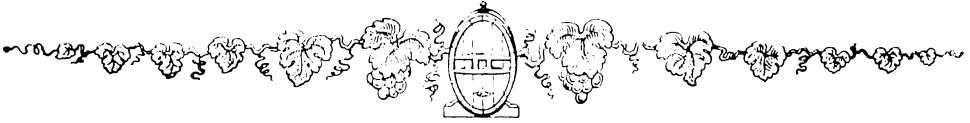
Hafnia, den 23. May 1646.

Christian.“

Magistratens Privilegium til at holde Vinhandel var dermed ophørt, eller med andre Ord Vinhandelen var frigivet. Som Følge heraf indvarsledes da de, som kunde ønske at »nære sig af Handel med Vin, Øl eller og nogen anden Drik«, til at give Møde den 4de December 1650, og overensstemmende hermed meldte sig da 11 til Handel med Vin og »deslige fremmed Drik«, 32 til at handle med Øl, 26 til at brygge og falholde dansk Øl og Brændevin.

Som man ser, er der saa godt som ikke Tale om anden Vin end Rhinskvind; den var den almindeligste, den var det, Folk vilde have, ja

helt ned til omtrent 1770 var den endog Altervin. I det først anførte Kongebrev slaaes der endog paa, at der var dem, som ikke kunde taale fransk Vin, hvilket dog vel næppe kan forstaaes anderledes, end at den franske Vin, som almindelig holdtes til Salg her, var af en saa slet Beskaffenhed, at Folk blev daarlige af at drikke den. »I Henseende til, at vi er her slet accommoderede med Vine«, bestilte derfor Krigsraad Himmelstrup i 1728 hvid fransk Vin fra Kjøbenhavn, og det tør vel antages, at der dermed skete en Forandring til det bedre; men hvorom al Ting er, den Vedtægt fulgtes her, at ingen handlede baade med Rhinskvin og fransk Vin.

Nu er det jo en Kendsgerning, at Handel avler Brødnid; det kommer man aldrig uden om. Magistratens Privilegium til at drive Vinhandel havde man faaet ophævet, saa den frie Konkurrence kunde komme til at gøre sig gældende; men dermed var alligevel ikke alt ryddet til Side, som Købmændene mente at have Grund til at se skævt til. Magistraten havde nemlig ikke blot stadig Lov at drive Vinhandel i Raadhuskælderen, men tog ogsaa Lejen af denne, hvilket med andre Ord vilde sige, at den drev sin Forretning i Kælderen husfrit, medens Købmændene maatte svare Leje af deres Butiker. Det satte ondt Blod og foranledigede, at Raadmand Henning Jensen den 7de Marts 1763 indgik med Forespørgsel, om Lejen af Raadhuskælderen som hidtil maatte vedblive at tilfalde Magistraten, eller om den skulde indbetales til Kæmneren, og saaledes beregnes Byen til Indtægt. Herpaa faldt den Resolution, at siden det af Magistratens Erklæring fremgik, at Raadhuskælderen i Odense ligesom i Kjøbenhavn og andre Stiftsbyer stedse havde været henlagt til Magistraten, som havde Frihed til deri at holde Vinkælder, saa burde det ogsaa dermed have sit Forblivende, dog paa Betingelse af at Magistraten selv vedligeholdt Kælderen i Fremtiden.

Hermed kom man da ud over denne Vanskelighed, og Vinhandelen her i Byen gik sin rolige Gang, hvorved dog bemærkes, at Forretningen i Raadhuskælderen, der som allerede anført aldrig havde været stor, efterhaanden sygnede saaledes hen, at man ikke engang med Nøjagtighed ved, naar Udsalget hørte op.

Hovedparten af den Vin, der forhandlede, var stadig Rhinskvin, men heri kom en Forandring, der skyldtes de fremmede Troppers Indmarsch

her i Landet i 1808. Den 27de Juli indberettedes det nemlig til Kongen, at Chefen for den franske Generalstab, Generallieutenant Gérard, førte, »men ganske skjult, en overmaade stor Vinhandel over hele Landet«. Nu havde man fra fransk Side allerede i April, det vil sige en Maanedstid efter Troppernes Indmarsch, andraget om Toldfrihed for de Varer, der indførtes til Armeens Brug, og kunde den indførte Vin gaa med herind under, vilde Forretningens Udbytte selvfølgelig blive betydeligt; men dette forhindrede Kongen ved under 13de April at resolve, at alt, hvad der indførtes, skulde som sædvanlig fortoldes ved vore Toldsteder, imod at den betalte Told dog refunderedes for de Varer, der bevislig medgik til den franske Armes Forbrug. Noget Tab af væsentlig Betydning for Statskassen kunde den franske Vinhandel saaledes ikke komme til at medføre, derimod kunde den selvfølgelig nok skade vore egne Købmænds Handel, men den Fordel medførte den dog i hvert Fald, at vort Publikum nu efterhaanden lærte at sætte Pris paa gode franske Vine, og Følgen heraf mærkedes da ogsaa snart i vor Bys Vinhandel.

I Fyens Stiftstidende for 23de April 1821 findes nemlig hosstaaende Bekendtgørelse.

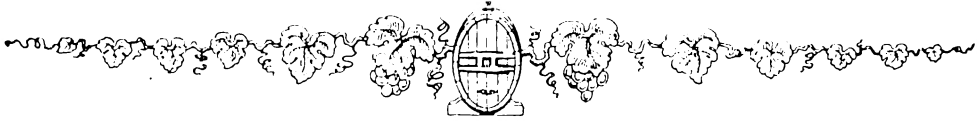
Her holder da de franske Vine for første Gang deres Indtog iblandt Stiftstidendens Bekendtgørelser, og som man ser det, endda i et ikke ubetydeligt Udvalg. Men om Vinhandel som saadan er der endnu ikke Tale; Forretningen er i Virkeligheden en almindelig Urtekramforretning, der ogsaa giver sig af med at handle med Vin, ganske ligesom hidtil de øvrige Urtekramforretninger og da forøvrigt ogsaa Apothekerne har gjort det, dog rigtignok med en mindre Forsyning af Sorter.

Alle Sorter gode og reensmagende røde og hvide Vine, saasom St. Julien, Lafitte, Hautbrion, Langcork, Margeaur, fin og ordinaire Medoc, forskjellige Sorter gamle og unge hvide franske Vine, hvid og rød Champagne, hvid og rød Bourgunder, Rhinske Vine, Moselviin, Madera, Keeres, Alicante, Malaga, Mustatviin, god Portviin, god Cognac, dito gammel Rom ordinaire Rom, fransk Brændeviin, Viinæbke, god Punsch-Extract, Citroner, Pommeranjer, tilligemed alle slags Kolonial- og friske Urtekram-Vare, bekommes for billige Priser hos

Odense, den 21. April 1821.

Andrup & Peterien.

Den første virkelige Vinforretning her i Byen averterer dog nu nogle faa Dage senere. I Stiftstidenden for 27de April 1821 hedder det nemlig:

Da vi Løverdagen den 5. Mai agte at aabne vores Biinkjælder og Stjenkestue i Gaarden No. 14 i Overgade, faa give vi os herved den ærbødige Frihed, at anbefale os vores respektive Medborgeres Tillid og Ægning, i det vi forud love, at vi ved vores gode Behandling og mueligst billige Priser ivrigt skal stræbe efter at fortjene den Gunst og Venfkab, samme vilde stjenke os.

Ødense, den 25. April 1821.

Niels Jensen & Co.

Saa aabnedes da altsaa den 5te Maj det nye Vinhus — i nuværende Nr. 12 — under Navnet »Den forgyldte Drue«, og at det vinder Bifald fremgaar af den Omtale, det faar i Iverssens Avis, hvori det hedder, at der er »foruden den sjeldneste Elegants og Bekvemhed, der findes for

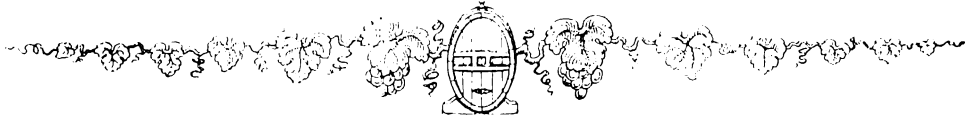
siddende Gjæster baade i Kjælder og Stue, ogsaa at finde de fortrinligste udenlandske Tidender tilligemed de indenlandske«; i Stiftstidenden kaldes det »en ny Indretning til Adspredelse og Forlystelse«. —

Hvis man imidlertid tænker sig, at det, der blev nydt her og solgt herfra, endog blot i en fremtrædende Grad var Vin, saa tager man fejl. Hovedforretningen laa i det, der med et fælles Navn kaldes Spirituosa, hvilket vil sige den Række Drikke, der med forskellige Tilsætninger er lavede sammen paa Spiritus som Grundlag, og af dem igen i første Række de forskelligste Slags Punsch. Dette fremgaar med al forønsket Tydelighed af Bekendtgørelserne i Aviserne; det er kun sjældent, der i disse er Tale om Vin, derimod idelig og idelig om Punschekstrakter, ja Punschen var jo til langt ned i Aarhundredet en saa alt beherskende Drik, i hvert Fald i Familierne, at der til et Brudeudstyr saa godt som konstant hørte en Punschske, et Metalskeblad af Form som en Halvkugle og af Størrelse som det halve af en middelstor Kokusnød, og med et som et meget spidst Kræmmerhus formet Metalskaft, hvori der var nedstukket et Træhaandtag. Punsch blev der drukket alle vegne, Punsch var det oplivende Element ved alle Adspredelser, om Punsch blev der skrevet, og om Punsch blev der sunget, og i Kolonial-

Punschske.

handlernes Bekendtgørelser i Aviserne kan man være forvisset om at finde Punschekstrakterne tildelte en fremtrædende Plads. Der er tjent meget store Penge paa saadanne Ekstrakter af dem, der ved specielle Tilsætninger forstod at give deres Produkter en Smag, Folk syntes om. Bekendtgørelser som hosstaaende gaar derfor stadig igen i Aviserne.

Men ogsaa ad helt anden Vej kan det samme Faktum

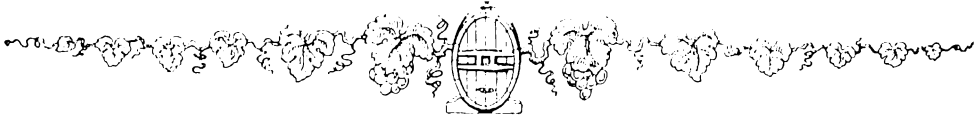
Den af mig tillavede og af flere saa meget hvide fine hvide Punsch-Extract til 3 Mk. og brune til 30 β pr. Bouteille kan atter bekommes.

konstateres. Den første Vinkælder fik nemlig snart en Konkurrent, der i Ejendommen Nr. 286 paa Vestergade etablerede en ganske lignende Forretning med Benyttelse baade af Kælder og Stue. Efter flere Ejerskifter overgik den til Firmaet M. Cappelen & Co., hvis Ihændehavere dog i 1850 enedes om at opløse deres »Interessentskab«, og derfor den 26de Februar bekendtgjorde, at de i Løbet af Marts Maaned agtede at udsælge deres Lager af Vine og Spirituosa med en saa betydelig Rabat som 25 til 50 pCt., men ikke desto mindre blev der »en ikke ubetydelig Del tilbage« fornemmelig af de aftappede Vine, som derfor yderligere blev udbudt til Salg. Det, der gik, var altsaa alle de forskellige Sorter Spirituosa, Rom, Cognak, Punsch, »7 Sorter ægte franske og Martinique Likører«, hvorimod Vinen kun havde mindre Aftræk. — Der tales her om »ægte«, hvormed menes originalt aftappede franske Likører af en Del af de Mærker, af hvilke vi i vor Tid kender adskilligt flere; men ved Siden af saadanne blev der fra anden Side ogsaa forsøgt at skaffe her paa Stedet tilvirkede Likører Indgang. Fortjenesten herved kan dog næppe have staaet i noget rimeligt Forhold til det Haab, man havde sat til Udbytten deraf, eftersom Tilvirkningen snart blev opgivet igen.

Smageglas.

Hvad saaledes iværksattes, var dog aldeles ikke andet, end hvad entreprenante Husmødre baade før og siden har givet sig af med til Hjemmeforbrug; i hvert Fald har den, der skriver dette, mere end een Gang ved Familiebesøg faaet

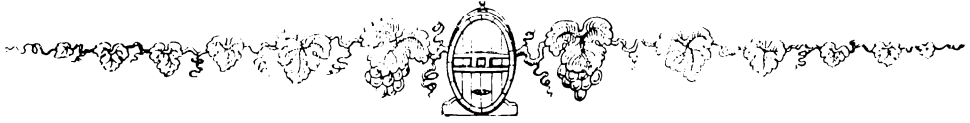

serveret en »efter en god Opskrift« hjemmelavet Likør med den Bemærkning: »Ja, at se til kan den jo ganske vist ikke staa ved Siden af Vinhandlerens, men saa kommer den da paa den anden Side heller ikke paa mere end det halve af, hvad han tager,« hvilket sidste selvfølgelig var Hovedsagen og mentes rigeligt at kunne dække baade den lille Skavank, at den var blakket i Farven og uklar og saa endda havde en underlig alt andet end likørmæssig Bismag, der hidrørte fra, at en af dens Bestanddele var almindeligt Thevand.

Forøvrigt knytter der sig til Cappelen & Co.s Bekendtgørelse den Interesse, at den giver Oplysning om, hvor stort et Lager en af Byens mest kendte Vinforretninger paa den Tid laa inde med; det oplyses nemlig, at det bestod af ca. 15000 Buteiller samt ca. 60 Oksehoveder Vine paa Fustager, alle »aldeles ægte og uforfalskede«. Et Lager af saadan Størrelse vil man sikkerlig i vor Tid henregne til de mindre.

Det var dog kun Interessentskabet, som M. Cappelen & Co. opløste, selve Forretningen blev ikke ophævet, tværtimod, den førtes videre af Cappelen for egen Regning, dog med den Forskel, at Vinstuen, hvilket vil sige Udskænkningen til Gæster i Stueetagen, blev opgivet og det hele nu koncentreret om Kælderen. En lignende Forandring var allerede foregaaet med Forretningen i Overgade, og var en ligefrem Følge af, at nyoprettede Gæstgiverier og Hoteller nu mere og mere tog alle den Slags Kunder til sig, der tidligere havde søgt Vinstuerne, hvilket baade hidrørte fra, at de bød dem bedre Lokaler og Betjening, og at Gæsterne fik mere og mere Smag paa det Kaféliv, der efterhaanden udviklede sig paa disse Steder. Fra oprindelig at have været Forretninger, i hvilke Udskænkning af Vin paa Stedet var om ikke just Hovedsagen saa dog i hvert Fald en Faktor, der betød noget ved Siden af Handelen ud af Huset, blev da saaledes baade de ældre og senere etablerede Forretninger mere og mere rene Vinhandeler, om end der selvfølgelig stadig baade kunde nydes og ogsaa blev nydt et Glas Vin i Kælderen, dog i bestandig mindre Udstrækning. I vor Tid er Udviklingen igen gaaet i en anden Retning, for saa vidt som Udskænkningen er Hovedsagen paa vore nyere Vinstuer, fra hvilke Handel ud af Huset næppe finder Sted i nævneværdig Grad.

Udviklingen, — ja Vinhandelen her i Byen har selvfølgelig ogsaa været en Udvikling underkastet, men den er rigtignok gaaet overmaade langsomt

for sig. Der gaar et Par Aartier hen, førend Forretningernes Antal naar op til de 4, paa hvilket det staar fast i lange Tider. Af den Bearbejdelse af Folketællingen for 1860, som findes i Odense Byraads Forhandlinger for samme Aar, fremgaar det, at Vinhandel blev drevet her i Byen af 4 Hovedpersoner med 6 Medhjælpere, af Bearbejdelsen af Tællingen for 1878 at de samme 4 Hovedpersoner nu har 10 Medhjælpere; i 1879 kommer en ny Forretning til, der holder sig ved Siden af de ældre, og de 5 Forretninger, der da saaledes fra den Tid findes her, staar derefter i en lang Række af Aar stabile og ganske uafhængige af, at der af og til dukker en ny op, hvis Varighed dog kun er midlertidig. Endelig i 1895 træder

Studskande.

en ny til, *Odense Vin Kompagni*, der ikke blot skaber sig en varig Position ved Siden af de ældre, men endog arbejder sig op til en førende Stilling Landet over.

Det er om denne nye Forretning, der skal aflægges Beretning paa de følgende Blade, men forinden herpaa begyndes, vil det være rigtigt at fremsætte et Par almindeligt vejledende Bemærkninger.

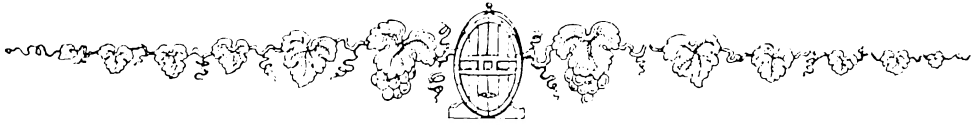
Naar der i en af de gamle Bekendtgørelser falbydes »ægte Punschekstrakt«, saa kan Benyttelsen af Ordet ægte i denne Forbindelse kun forklares ud fra en Slags Tyrketro hos Sælgeren paa, at det vil skaffe hans Varer forøget Afsætning, thi Sagen er i sig selv meningsløs. Helt anderledes derimod, naar Borgerne her i Byen klagede til Kongen over, at de ingen »oprichtig« Rhinskvind kunde faa, eller naar det i 1808 blev gjort til et Forlangende, at den Rødvin, man da satte for de franske og spanske Officerer, skulde kunne staa for en »chymisk Prøve«, og derved godtgøres ikke at være »uduelig«, eller naar endelig Cappelen & Co. afgiver Erklæring om, at de Vine, de agter at realisere, er »aldeles ægte og uforfalskede«. — Bag disse Udtalelser ligger der en Mening, der giver Anledning til det Spørgsmaal, hvad der skal til, for at en Vin kan betegnes som en ægte Naturvin. Besvarelsen frembyder selvfølgelig ingen Vanskelighed overfor Tilsætninger af Stoffer, der i og for sig er Naturvine fremmede, men helt anderledes bliver det i en Række af andre Tilfælde, af hvilke vi skal nævne nogle.

Man tilsætter eller *forskærer*, som det kaldes, Vine med Spiritus, for at gøre dem holdbare; man tilsætter eller *sammenstikker* Vin med andre Vine for f. Eks. at dække en Fejl i Smagen eller fremstille et Produkt af bestemt Farve, Fylde, Buket, Smag og Styrke og derved sættes i Stand til Aar efter Aar at levere Forbrugerne en Vin, der er nogenlunde uforandret. Vin af daarlige Aargange kan ved saadan Sammenstikning med gode Vine blive betydeligt forbedrede. Skal man nu efter saadan eller anden Behandling — f. Eks. Tilsætning med andre Stoffer — kalde en Vin forfalset eller ej? Dette kan aldrig blive andet end en Følelsessag; men for dog at sikre Forbrugerne, har man i de fleste Lande — for Danmarks Vedkommende ved Forordningen af 25de September 1903 — fastsat Regler for, hvad der uden særlig Deklaration maa sælges under Betegnelsen Vin saavel som for den Behandling, det overhovedet er tilladt at underkaste Vinen. Det følger af sig selv, at der hører stor Erfaring og Øvelse til, for at faa Behandlinger som oven omtalte til at falde ud paa tilsigtet Maade; hertil har man derfor i Forretningerne bestemte Mænd, der tillige forestaar Ledelsen af Vinens Klaring, Lagring og Aftapning samt Tilvirkningen af de forskellige Slags Spirituosa, de saakaldte *Kældermestre*; under deres Ledelse arbejder igen *Vinkyperne*.

Den færdige Vins S sammensætning er saa varierende, at der ikke kan siges noget almengyldigt derom. Som Vejledning kan i saa Henseende følgende Tabel tjene:

	Spiritus Rum pCt.	Sukker pCt.
Rhinskvind.....	10—11	0,5
Bordeaux.....	11	0,5
Bourgogne.....	11—12	0,5
Madeira.....	18	0,5—3
Portvin.....	19	3—6
Sherry.....	20	2—3

I

I KONGENSGADE 31

HANS THORVALD ALFRED ANDERSEN — født i Svendborg den 24de November 1871 — kom efter sin Konfirmation 1885 i Købmandslære i Odense, hvor han forblev, indtil han skulde aftjene sin Værnepligt i 1891. Efter at være permitteret herfra søgte han atter ind i Kolonialfaget, hvori han var uddannet, men da ingen Ansættelse heri var at finde, modtog han i Efteraaret 1892 en ham til-

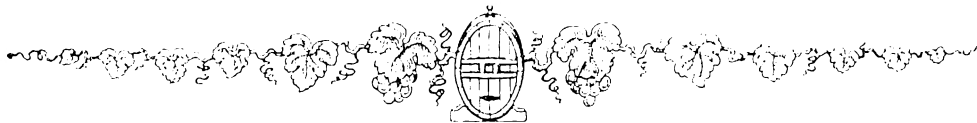

TH. ANDERSEN

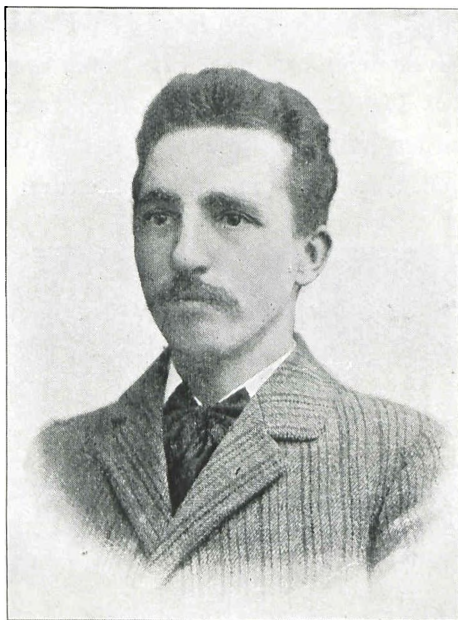
budt Plads i Hansen & Co.s Vinforretning i Svendborg. Her kom han dels til at arbejde ved Ekspeditionen, dels paa Lageret og ved Bogholderiet og dels endelig som Rejsende for Firmaet.

Paa en af disse Rejser besøgte han tidligt i Foraaret 1895 Købmand A. Justesen i Rønninge for at gøre Forretning med ham, men her stødte han paa Modstand hidrørende fra, at Justesen havde en Søn, der selv allerede havde lejet Lokale i Odense for deri at etablere en Vinforretning, og hvem han derfor naturligvis vilde reservere sine Ordre. — I Løbet af den Samtale, hvortil Meddelelsen herom var Indledning, fremkom da

Tanken om Muligheden af et Samarbejde imellem de to unge Mennesker, hvilket Købmand Justesen derefter snarest muligt meddelte sin Søn.

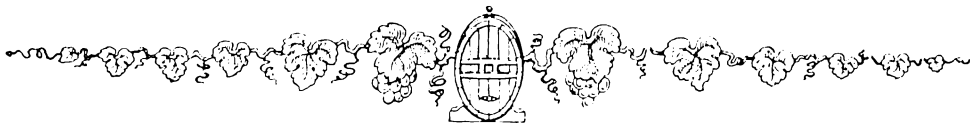

Denne Søn, JOHAN LUDVIG JUSTESEN, født den 14de Oktober 1871, havde afsluttet sin Skolegang her i Odense med Præliminæreksamen og havde derefter faaet sin Handelsuddannelse hos Grosserer Valdemar Gædecken, men han havde altid følt Lyst til at komme ind i Vinbranchen, og da derfor en Lejlighed der til tilbød sig i 1892, gik han over til en af Byens Vinforretninger for dels at arbejde paa Kontoret og Lageret, dels som Rejsende. For denne Forretning, som stadig havde pekuniære Vanskeligheder at kæmpe imod, blev disse i Løbet af Efteraaret 1894 saa store, at der ikke fandtes anden Udvej til at komme ud over dem end den, at den unge Justesen bevægede sin Fader til at forstrække sin Chef med 2000 Kr. imod Pant i en Sending Vin, der var under Vejs til Firmaet, og som derfor ved sin Ankomst blev oplagret i et i den Anledning lejet Lokale i Bryggergaarden, Vestergade 11.

LUDVIG JUSTESEN

Saaledes stod Sagen, da Andersen talte med Justesen senior, og da denne derefter havde henledet sin Søns Opmærksomhed paa den jævnsaldrende unge Mand, tog Ludvig Justesen til Svendborg for at indlede Forbindelse med Andersen, hvem han lige saa lidt kendte noget til, som Andersen til ham. Meget belejligt kom hans Besøg her for Andersen, da han netop af sit Firma havde faaet forelagt en Kontrakt til Underskrift, efter hvilken han skulde binde sig til det i 20 Aar, hvad han kun var meget lidt tilbøjelig til, og da der derfor nu ganske uventet aabnede sig en Lejlighed for ham til, som han ønskede det, at komme i selvstændig Virksomhed, enedes han straks med Justesen om at begynde det Samarbejde med ham, om hvilket det med fuld Sandhed kan siges, at ingen af dem senere har fortrudt det. Overensstemmende hermed meddelte han da sit Firma, som havde indrømmet ham nogle Dages Betænk-

ningstid, at han ikke agtede at binde sig, hvorefter han fik sin Afsked. Ledig, som han da saaledes nu var, tog han straks til Odense, hvor en ny Forhandling med Justesen førte til den Bestemmelse, at de hurtigst muligt skulde tage fat i den Kælder i Kongensgade Nr. 31, som Justesen havde lejet for en aarlig Betaling af 250 Kr.

Da dette var slaaet fast, forelaa der 3 Punkter til Afgørelse, nemlig under hvilket Firmanavn, der skulde begyndes, hvordan der skulde rejses den Kapital, som var nødvendig, og hvordan de skulde faa Borgerskab.

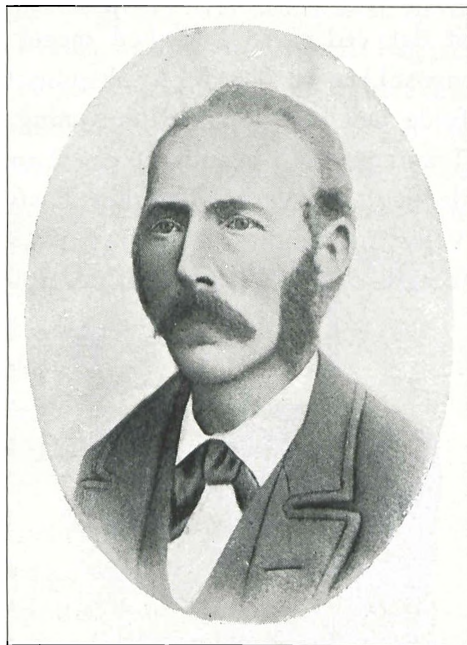
Odense Vin Kompagni 1895—1898.

Valget af Firmanavnet var slet ikke saa helt lige at komme over; skulde det være Andersen & Co. eller Andersen og Justesen eller maaske omvendt Justesen & Co. eller Justesen og Andersen. — Nej, intet af disse forekom dem at have den rette Klang; hellere et rent upersonligt Navn. Saa endevendte de da adskillige saadanne, og blev tilsidst staaende ved det, der har vist sig heldbringende for dem: *Odense Vin Kompagni*. Derefter kom Spørgsmaalet om det pekuniære Grundlag. De havde det Lager paa Haanden, som Købmand Justesen senior havde maattet overtage for de laante 2000 Kr., men der skulde ogsaa Kontanter til, mindst et Par Tusind Kroner, og disse blev da skaffede ved Selvskyldnerkaution af to Mænd, der havde Tillid nok til at betro dem saa meget til Trods for, at ingen af dem var myndig, med andre Ord: *Odense Vin Kompagni blev grundlagt paa i alt 4000 Kroner*, nemlig 2000 Kroner kontant og et Lager til Værdi 2000 Kroner. Endelig Borgerskabet. Ingen af dem

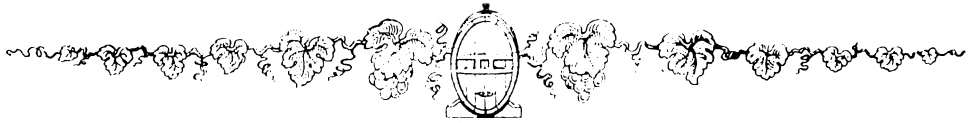

var som sagt fuldmyndig; ældst var Ludvig Justesen, nemlig 23½ Aar. Han søgte da om Myndighedsbevilling, men fik Afslag. Saa gik man en anden Vej; man fik Justesen senior til at løse Borgerskabet, og Forretningen kom derfor i Firmaregistret til at staa som Odense Vin Kompagni ved A. Justesen, Handel, Kommanditselskab. A. Justesen blev eneste ansvarlig Deltager; de to unge fik Prokura hver for sig.

Den 1ste Maj 1895 begyndte Odense Vin Kompagni da i den omtalte Kælder under overmaade beskedne Forhold. Der, hvor nu Ejendommen Nr. 33 ligger ud imod Kongensgade, var der dengang en aaben Plads, til hvilken Nr. 31 stødte op med sin Nordgavl; umiddelbart op til denne var der gravet ud til et Trappeløb, som fra Gaden førte ned til en Afsats i Flugt med Kældergulvet, og derfra igen var der Indgang til Kælderen, i hvilken en Skranke afgrænsede et meget lille Rum til Kunderne; Kælderen havde to Fag lave Vinduer til Gaden, paa hvilke Forretningens Navn var malet, og for yderligere at markere, at der dreves Vinhandel dernede, var der i Vinduet henstillet et Par Champagnekurve og oven paa en af dem en stor Reklameflaske. Under det ene af Vinduerne var der anbragt en Pult, ved hvilken Forretningens Bogholderi og Korrespondance førtes; op ad den modstaaende Væg stod der en Reol, hvori de aftappede Vine og Spirituosa efterhaanden fik deres Plads, og fra samme Væg førte en Dør ind til en Bagkælder ud imod Gaarden, hvori der hidtil havde været Brændsels- og Oplagsrum, og som i Henseende til Størrelse var omtrent som Butikkælderen, begge tilsammen ca. 200 Kvadrat-Alen. Her fik Vinfustagerne deres Plads, her foregik Flaskeskylningen ved et meget primitivt Skyllapparat, her endelig besørgedes Tilvirkningen af de forskellige Slags Spiri-

A. JUSTESEN

tuosa og Likører i en dertil indmuret Kobberkedel. Man forstaar, at Pladsen maatte være yderlig kneben i denne Bagkælder, naar alt dette skulde foregaa dernede, og det var da ogsaa en medvirkende Aarsag til, at det ved given Lejlighed meget nær var gaaet galt. Der skulde sammenstikkes en Tønde Arrakspunsch, og der manglede endnu kun at paafylde den kogende Melisopløsning, som derfor blev hældt ud i den store Trætragt, der var anbragt paa Tønden; men næppe var dette sket, førend de ved den varme Vædskes Paafyldning fremkaldte Arraksdampe slog i Vejret og tændtes af et Gasblus, som sad over Tønden, og i samme Nu foregik der en Eksplosion, der splintrede Tønden og slyngede Stumperne

Skylleapparat.

rundt til alle Sider uden dog til alt Held at saare nogen, og uden at den brændende Arrak, som flød hen ad Gulvet, tændte nogen af de øvrige brændbare Varer i Kælderen. Med hvor stor Kraft Eksplosionen foregik, fik man et Bevis paa derved, at en af Tøndens Bundstaver blev slynget ud igennem Døren til den forreste Kælder og tværs over denne videre gennem et af Kældervinduerne ud i Kongensgade, hvor den dog heldigvis ikke anrettede nogen Ulykke. Alle Ruderne i Bagkælderen splintredes.

Endnu en Virksomhed, som Forretningen igennem Aarene har drevet op til noget meget betydeligt, begyndte her, Saftpresseriet, som foregik i Gaarden. Naar man nu ser, hvorledes dette gaar for sig — hvorom senere — har man vanskeligt ved at tænke sig, at det i sin første Begyndelse dreves saa primitivt, at Bærrene blev fyldte i strikkede Sejlgarnsposer, der blev klemte saa stærkt sammen af et Par Bræddestykker, som ved Haandkraft dreves imod hinanden af Møttriker, at Saften løb ud af dem. Senere anskaffedes en Saftpresse.

Til Hjælp ved alt dette havde Forretningen i de første Aar kun en Karl, der tillige kørte Varerne i Byen eller til Banen eller Havnen paa den Trækvogn, som var det eneste Befordringsmiddel, Forretningen til at begynde med raadede over; men naar han var paa anden Maade beskæf-

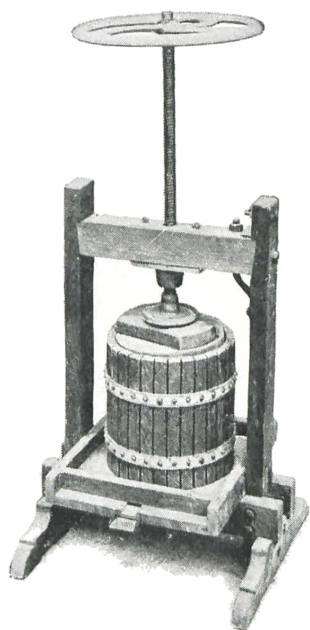

tiget, eller Læsset var ham for tungt at trække, maatte Forretningens Ihænde havere selv tage Haand i med, og mange Gange har man derfor set Andersen eller Justesen skyde bag paa Vognen, hvis Sele Karlen havde over Skuldrene, eller den ene gaa foran i Selen, og den anden skyde bag paa.

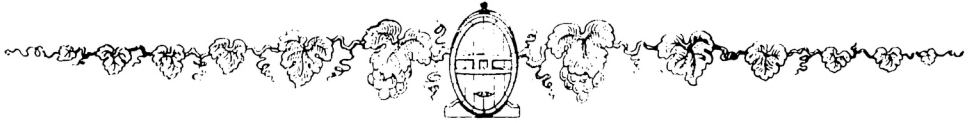
Der maatte overhovedet arbejdes, og med virkelig Energi og det faste Forsæt stadig at komme fremad, blev der ikke saa helt sjældent arbejdet fra Kl. 5 Morgen til Kl. 12 Aften. Men der skal mere end Iver til for at arbejde en Forretning op fra saa ringe et Grundlag, som denne begyndte med, der skal Frejdighed til at holde Modet oppe under de Vanskeligheder af forskjellig Art, der naturligvis lige saa lidt udeblev her som andet Steds, og der skal endelig ogsaa Held til. Om begge Dele kan Odense Vin Kompagni tale med, hvad der her skal gives et Par Eksempler paa.

Da Bestemmelsen var taget om, at Forretningen skulde begynde, rejste de to Kompagnoner til Kjøbenhavn, for at skaffe sig Forbindelser særlig med Repræsentanter for udenlandske Huse. Men en Forretning, der endnu kun er planlagt, og som tilmed kun har ringe Kapital at begynde med, er det altid saare vanskeligt at skaffe Forbindelser, og dette viste sig da ogsaa her paa den Maade, at et af de Firmaer, de henvendte sig til, ikke alene ikke fandt sig foranlediget til at optage en Forhandling desangaaende, men endog ved en af sine Funktionærer lod de to tilrejsende Herrer fraraade at inklade sig paa at begynde den Forretning, de havde paatænkt, med andre Ord afviste enhver Forbindelse med dem. Naturligvis var dette jo alt andet end opmuntrende, men da de nu engang var ude for at virke, fandt de ingen Anledning til ikke at arbejde videre, og her var det da, at Heldet kom dem til Hjælp paa ganske uventet Maade.

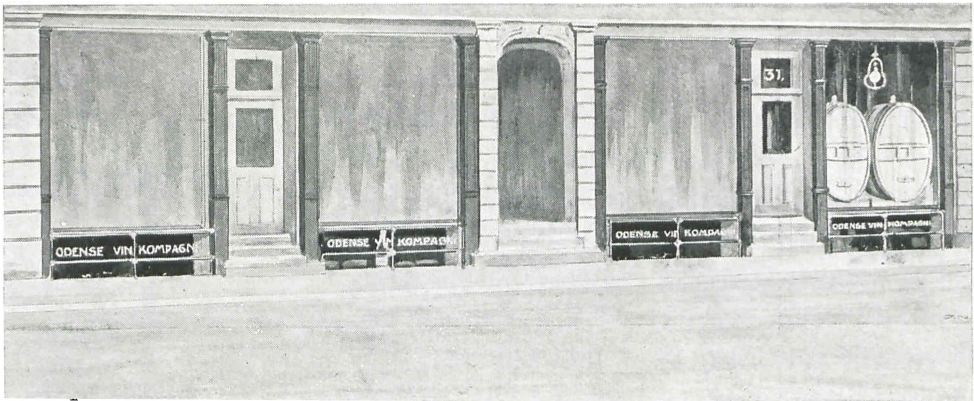
Paa deres Hotel fandt de nemlig Visitkort fra en Mand, der havde bragt i Erfaring, hvilke Planer de to unge Mennesker omgikkes med, og som ikke var bange for at inklade sig med dem. — Denne Mand var

Saftpresse.

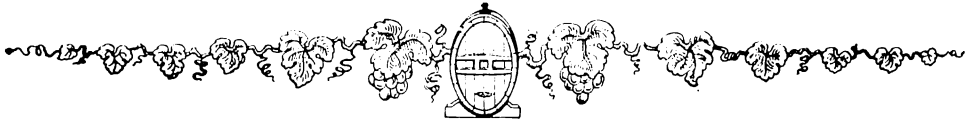
Grosserer JOHANNES M. KLEIN, der repræsenterede en Række af Udlændets første og bedste Vinhuse. Ham henvendte de sig da til, og den Tillid, han fattede til dem, aabnede dem derefter ikke blot den Forbindelse, der lige var bleven dem nægtet, men skaffede dem desuden ogsaa

Odense Vin Kompagni 1898—1900.
(Nedgangen til Kælderen bibeholdtes uforandret, men er ikke medtaget paa Afbildningen.)

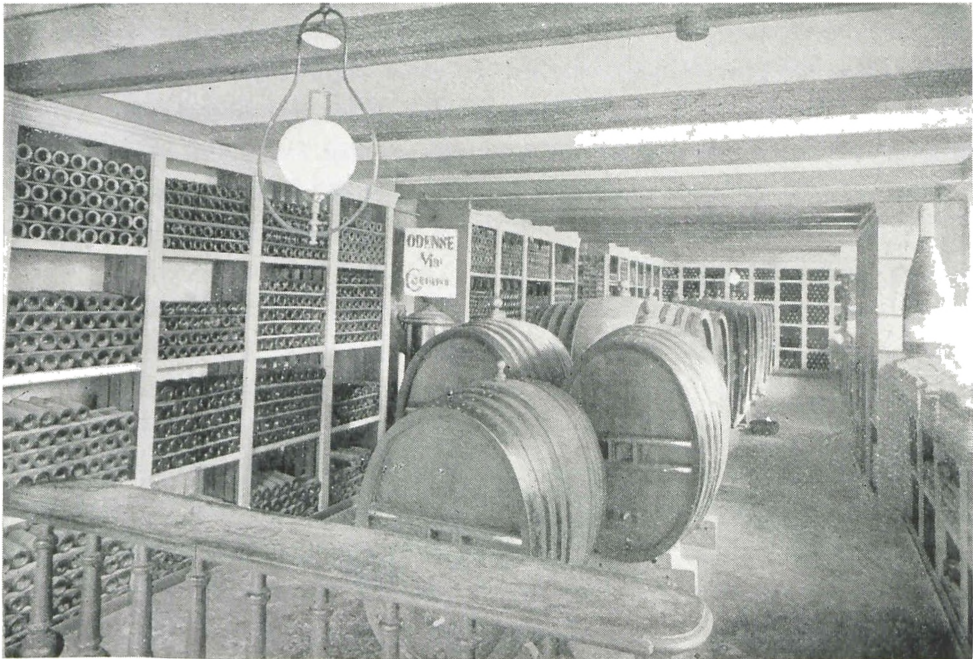
Kredit hos de af ham repræsenterede Huse, hvad der i en overordentlig Grad blev dem til Nytte.

Da Pengene var smaa til at begynde med, kneb det ikke saa helt sjældent med at holde det hele gaende, men her kom et andet ganske uforudset Forhold det unge Firma til Hjælp, Brugsforeningsbevægelsen nemlig, der netop nu begyndte at tage Fart, og under hvilken den ene Brugsforening skød op som Paddehat ved Siden af den anden. Naturligvis var denne nye Maade at drive Forretning paa en Torn i Øjnene paa Købmændene, og deraf fulgte igen, at de ældre Vinforretninger ikke turde indlade sig med Brugsforeningerne for ikke at lægge sig ud med Købmændene, der hørte til deres største Kunder. Men en saadan Klemme fandtes ikke for det nye Firmas Vedkommende, som derfor med Kyshaand slog sig paa Brugsforeningerne hele Landet over, der tilmed betalte konstant og saaledes gav Firmaet Driftskapital. Denne Bevægelse, der tog sin Begyndelse omtrent ved Overgangen fra 1896 til 1897, gav da saaledes Forretningen Rygrad og var en medvirkende Aarsag til det første udad til synlige Tegn paa dens Fremgang, nemlig Anskaffelsen af et Enspænderkøretøj. Fra nu af overtog da dette Transporten af Varerne til Byen,

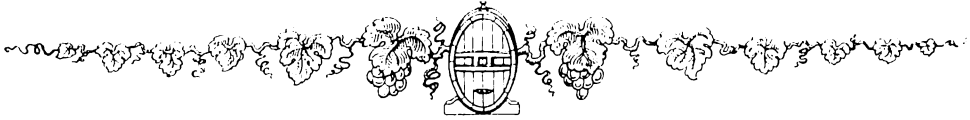
Banen og Havnen, naar det da ikke var paa Rejse; thi i saa Tilfælde maatte en af Firmaets Ihændehavere stadig selv betjene Trækvognen sammen med Karlen.

En Vanskelighed af helt anden Art hidrørte fra følgende: Whiskyen havde allerede holdt sit Indtog her i Landet, førend Odense Vin Kompagni begyndte at arbejde, og navnlig var der et Mærke, den saakaldte D. C. L. Whisky — rød og blaa Streg —, som Forbrugerne satte Pris paa,

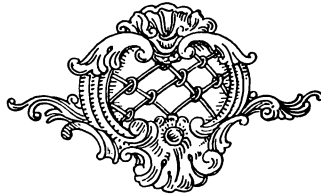
Kælderen efter Udvidelsen.

og som den nye Forretning derfor nødvendigvis maatte skaffe. Nu skulde man jo synes, at dette ganske simpelt kunde være gaaet saadan til, at den blev rekvireret hos de skotske Producenters Enerepræsentant her i Landet, men foranlediget af, at Byens ældre Vinfirmaer satte sig imod, at den nyopdukkende Konkurrent blev sat i Stand til, ligesom de selv, at forhandle den saa stærkt efterspurgte Whisky, refuserede han Firmaets Ordre og udelukkede det saaledes fra den ønskede Forbindelse. Følgen heraf blev da, at Odense Vin Kompagni, som naturligvis skulde have Varen, nødtes til at skaffe sig den ad Omveje imod Opgæld.

Det skal nu her bemærkes, at det lige fra første Færd var de to Forretningslederes Hensigt væsentligst kun at arbejde en gros, hvorved dog naturligvis ikke udelukkedes, at der lejlighedsvis kunde foregaa Haandkøb fra deres Lager. Men med en gros Drift for Øje blev Forretningen startet, og som en gros Forretning er den stadig ført og gaaet fremad, ja selv fra dens første Tid med saa forholdsmæssigt store Skridt, at en Udvidelse af Lokalerne allerede blev nødvendig i 1898 og gik saaledes til: Den oprindelig to Fag store Kælder blev gjort yderligere to Fag større, og samtidig lejedes der et Lokale i Stueetagen, hvortil Kontoret henlagdes. Til Gaden fik Forretningen derhos et mere fremtrædende Præg af Vinforretning derved, at et Par af de Lagerfade, der paa hostaaende Afbildning af den udvidede Kælder ses umiddelbart bag Skranken, blev lagte op i Vinduet i Stueetagen. Til Kontoret blev der direkte Adgang fra Gaden.

Samtidig var man naaet saa vidt, at man kunde antage en Dame til at føre Bogholderiet.

II

I FORSAMLINGSHUSET

EFTER at det eneste rigtig store Lokale her i Byen, den gamle Pantheonscirkus, var blevet nedrevet i Efteraaret 1897, fandtes der intet, der kunde afgive fornøden Plads til Afholdelse af større Møder, Skolemøder, Vennemøder, Sangfester o. l., hvorfor en Kreds af Mænd, der paa en eller anden Maade havde haft med Ordningen af saadanne større Møder at gøre, traadte sammen i Juli 1898 og overdrog et af dens Midte nedsat Udvalg at søge oplyst, om det var muligt at finde en passende Grund til derpaa at rejse en Bygning, som kunde tjene det nævnte Formaal uden at kræve større Pengemidler, end der var Sandsynlighed for at kunne skaffe til Veje.

Dette Udvalg tog straks fat paa at løse den Opgave, der saaledes var det stillet, og det lykkedes det indtil 1ste April 1899 at faa en tilstrækkelig stor Grund paa Haanden paa Hjørnet af Kongensgade og Dronningensgade og at faa udarbejdet Planer og Overslag til en til Øjemedet svarende Bygning, der kunde rumme 3000 Mennesker, og som man kunde gaa i Gang med at rejse, hvis man kunde skaffe en Kapital paa 60,000 Kroner.

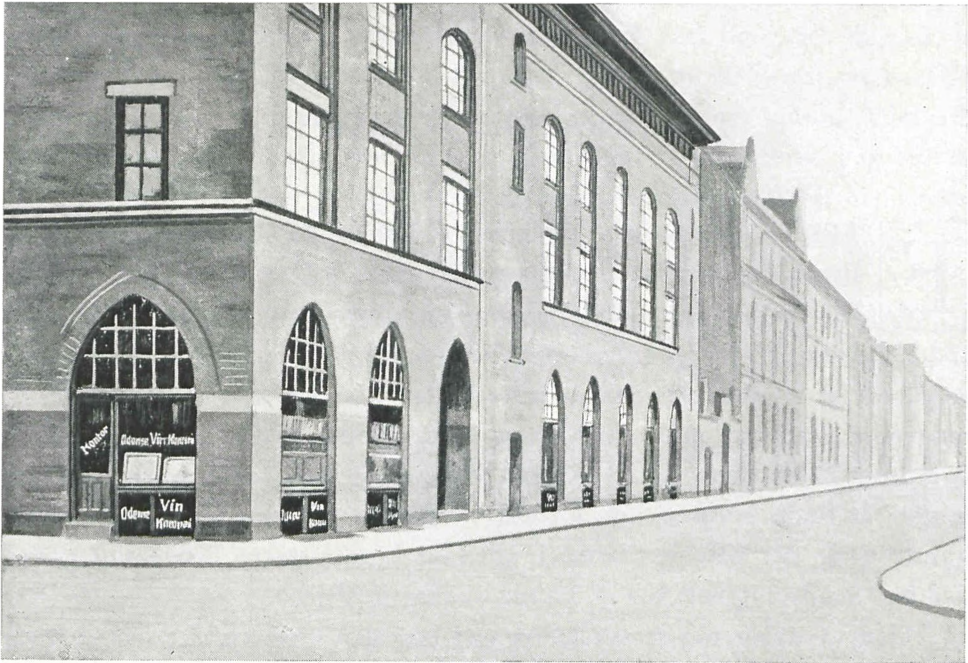
Udvalget indbød derefter Deltagere fra samtlige Sogne her paa Fyen til at mødes i Odense Højskolehjem den 21de Januar 1899, og her overdroges det da et Forretningsudvalg paa 30 af de ca. 150, der havde givet Møde, at fremkomme med Indbydelse til Tegning af Aktier paa henholdsvis 25 og 100 Kroner og virke for det bedst mulige Udfald af Tegningen.

Resultatet heraf blev, at den nævnte Sum blev skaffet til Veje, hvorefter det overdroges Arkitekt N. Jacobsen, der havde udarbejdet Planerne og Overslaget, at skride til Arbejdet, som derefter fuldførtes saa betids, at Fyns Forsamlingshus kunde indvies ved en Festlighed den 25de Juli 1900.

Saa snart Odense Vin Kompagni, for hvem Kælderen i Kongensgade

selv efter Udvidelsen snart kunde ses at ville blive for lille, bragte i Erfaring, at Opførelsen af det nye Forsamlingshus stod paa Dagsordenen, henvendte det sig straks til Forretningsudvalget med Spørgsmaal om, hvor vidt det maatte

Odense Vin Kompagni 1900—1909.

være villigt til at lade Kælderetagen i det nye Hus indrette saaledes, at den kunde egne sig til Brug for Kompagniet, og de Forhandlinger, der paa Grundlag heraf kom i Gang, førte da til, at den senere valgte Bestyrelse gik ind paa at indrette Kælderen efter Vin Kompagniets Anvisning, imod at Firmaet overtog Lejen af den for et Tidsrum af 10 Aar.

April Flyttedag 1900 begyndte da Overflytningen fra Kongensgade til det nye Lokale, og da Lagerpladsen her havde et Flademaal af ca. 1400 Kvadrat-Alen imod de ca. 400, man fraflyttede, vil det forstaas, at den Tanke ret naturligt maatte komme op hos Firmaets Ihændehavere, om det virkelig nogensinde skulde blive dem muligt at fylde den nye Kælder med Varer. Tvivlen herom viste sig dog inden ret længe ganske grundløs, thi ikke alene blev enhver Plads i den store Lagerkælder ret hurtigt optaget, men det blev endog nødvendigt at leje Hjælpelokaler i Byen. Saa

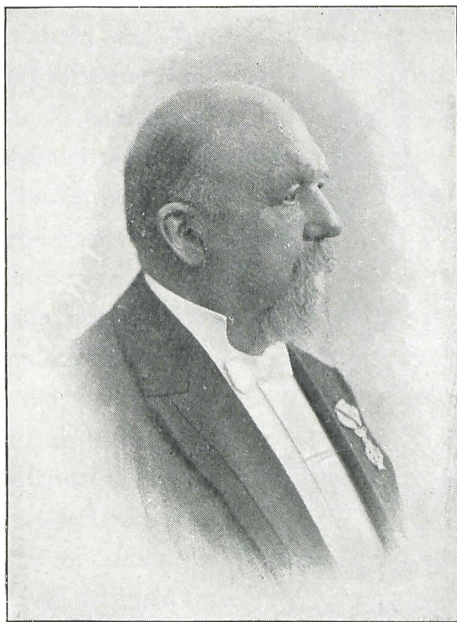

snart Overflytningen til Forsamlingshuset var tilendebragt, traadte Købmand A. Justesen ud af Firmaet, som derefter overgik til Th. Andersen og Ludvig Justesen, der fik Borgerskab den 17de Oktober 1900.

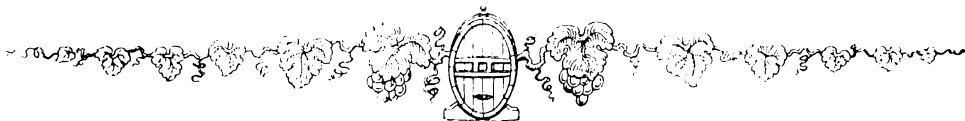
I Modsætning til de Vanskeligheder i den daglige Drift, de tidligere smaa Lokaler havde voldt, virkede det nye store Lokale, hvor alt som anført var indrettet med særligt Hensyn til den Vinforretning, der skulde tage det i Brug, rent ud ideelt. De forskellige Afdelinger laa praktisk for hverandre, der var rummelig Plads til Ekspedition af Varerne, til Aftapning, Etikettering og Kapsling o. s. v. og — hvad man hidtil stærkt havde savnet — der var nu en særskilt Afdeling for aftappede Rødvine med den for dem passende Varmegrad.

Foruden Lageret var der derhos to Kontorer, det ene i Stueetagen ud imod Kongensgade med Indgang fra denne, det andet — Personalets Kontor — i Kælderen lige under det første og forbundet dermed ved en Trappe; fra den store Lagerkælder, der løb igennem hele Bygningen ud imod Dronningensgade, var der Udgang til Gaarden. Ethvert af den lange Række af Kældervinduer ud til Gaden var forsynet med Firmaets Navn, hvad der ikke kunde undlade at give forbi-passerende Indtrykket af noget virkelig anseligt.

De store Forhold medførte igen en stadig forøget Afsætning, der i 1906 fik et betydeligt Opsving ad følgende Vej. Med stedse fortsat Bestræbelse efter en vedvarende Forbedring af Kvaliteten af de Mærker Vine, Forretningen førte, var den paa nævnte Tidspunkt kommet i Besiddelse af en Portvinstype af usædvanlig god Beskaffenhed, og som den derfor holdt sig overbevist om, at Publikum vilde finde Behag i. For da i særlig Grad at henlede Opmærksomheden paa denne, lod den Vinen analysere og aftappe under Kontrol af Hr. Apotheker CHR. AARESTRUP, Ejer af St. Knuds

Apotheker CHR. AARESTRUP

Apothek, og bragte den endelig i Handelen under en udelukkende til denne Vin komponeret Etikette, til hvilken Tegningen var udbudt til Konkurrence saaledes, at den Tegning, der af et nedsat Dommerudvalg blev anset for den bedste, skulde honoreres med 200 Kr. Der indkom ialt ca. 150 Tegninger, iblandt hvilke den af Hr. Harald Jordan, Tegner hos H. V. Christensen & Co. i Kjøbenhavn, indsendte blev den foretrukne.

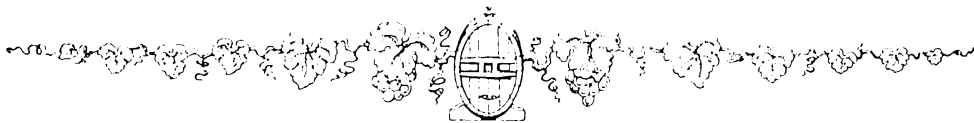
Den kontroll. Portvin.

Udstyret med denne Etikette og under plomberet Kapsel blev da den omtalte Vin bragt i Handelen og modtoges med saa stor Velvillie af Publikum, at den i fremtrædende Grad bidrog til at forøge Forretningens Omsætning fra Maaned til Maaned ogsaa af andre Artikler. Dette tilskyndede Firmaet til endnu mere energisk end hidtil at virke for Salget af dets Varer i Byerne, hvilket iværksattes ved Antagelse af Pladsrepræsentanter i de forskellige Købstæder. Forretningen havde det store Held herved paa hver Plads at blive repræsenteret af udmærket duelige og nidkære Mænd.

I 1909 indtraf en Begivenhed, som voldte meget Bryderi. Den 5te Maj var der Folkethingsvalg her i Byen, og Fyns Forsamlingshus var da taget i Brug som Valglokale for Odense 2den Kreds.

Medens da Vælgerne her bølgede ud og ind den hele Dag igennem, var man uden Uheld naaet hen til den Tid paa Aftenen, da Lokalerne er næsten tomme, fordi den største Kreds af Vælgere, der forlængst har afgivet deres Stemme, da har fjernet sig og endnu ikke er kommet tilbage igen for at faa Valgets Resultat at vide; foruden Valgbestyrelsen og Listeførerne var kun nogle faa Vælgere til Stede.

Derimod var samtidig Graabrødreplads fyldt af en tæt Skare, der med Spænding fulgte de Valgresultater, som fra et Vindue i Fyens Stiftsbogtrykkeri meddeltes Forsamlingen ved et Lysbilledapparat. Medens man da nu her er optaget deraf, gaar der en Bevægelse igennem Mængden, hidrørende fra, at et stort Tog af Brandmænd med Brandstiger og Slinger presser sig igennem den, og paa det fra mangfoldige Sider fremsatte Spørgsmaal: »Hvor brænder det?« lyder Svaret: »I Forsamlingshuset.«

Nogle faa Øjeblikke efter er Pladsen tom for Folk; i Løb og Ilmarsch gaar Strømmen ad Forsamlingshuset til, men stoppes allerede af opmarscheret Politi ved St. Knuds Apotheks Hjørne, ved den yderste Ende af Kongensgade og ved Hjørnet af Dronningensgade og Thorsgade. Det, der er sket, er følgende:

Fra begge Forsamlingshusets Naboejendomme, baade den i Kongensgade og den i Dronningensgade, er der omtrent samtidig sendt Melding ind til henholdsvis Forsamlingshusets Kontor og Restauration, at det sikkert maa være galt fat med Tagetagen, hvorfra en tæt Røg ses at vælde frem.

Dette rapporteres videre til Valgbestyrelsens Formand, Sagfører C. Knudsen, som derefter gaar rundt til Listeførerne og lader dem vide, hvad der er ham tilmeldt, idet han samtidig anmoder dem om saa stilfærdigt som muligt at gøre sig rede til paa givet Varsel at kunne foretage en hurtig Udrykning med deres Lister og Stemmekasser og for øvrigt paa enhver mulig Maade bidrage til at undgaa Panik.

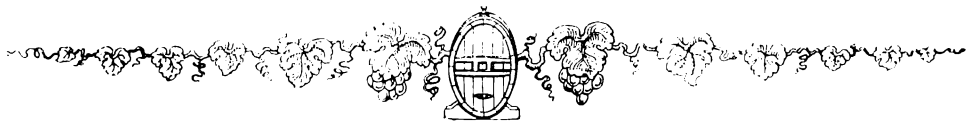
De faa Vælgere, der er til Stede, faar derefter enkeltvis Anmodning om at fjerne sig i muligste Stilhed, og det lykkes virkelig paa denne Maade at faa Lokalerne tømte, uden at der hverken raabes op eller gøres Alarm paa nogen Maade, som kunde vække Uro.

Politi og Brandvæsen er samtidig tilkaldt ad telefonisk Vej, det hele er ledet saa mønsterværdigt som overhovedet muligt.

Saa kommer endelig det Øjeblik, da Valglokalets Loft begynder at vise Tegn til, at Ilden har naaet det, og nu anses det da for absolut nødvendigt at fortrække. I stor Skynding bringes derfor alle Valget vedrørende Papirer og Dokumenter ned i Gaarden, hvor en Vogn er skaffet til Veje, og idet man da med denne svinger ud i Dronningensgade og derpaa videre om i Kongensgade, ses det først, hvor stærkt Ilden har faaet fat.

Da Andersen var Listefører ved den omhandlede Lejlighed, var det kun naturligt, at han, saa snart han havde modtaget Meddelelse om, at Huset stod i Brand, gik ned i sit Kontor og drog Omsorg for, at alle Vin Kompagniets Regnskabsbøger og Breve o. s. v. blev flyttede ud af Bygningen; Lageret maatte han lade skøtte sig selv.

Kort efter kom Brandvæsenet til Stede, og den hele Bygning blev da nu overdænget med Vand; da samtidig dermed en Vandhane sprang inde

i Huset og sendte en kraftig Strøm ud over et stort Flaskelager af gammel Bordeauxvin, varede det ikke længe, inden der i Kælderen, som ikke havde noget Afløb, stod Vand ca. $\frac{1}{2}$ Alen højt.

Snart begyndte derefter de Murpiller, som bar Balkonerne, at vælte, og da de i deres Fald slog Hvælvingerne over Lageret itu, blev igen flere af Fadene i dette fuldkomment splintrede, hvilket alt tilsammen atter medførte, at det blev saa godt som umuligt at komme ned i Kælderen i den ikke helt korte Tid, det efter Brandens Slukning tog at faa den pumpet læns, og da det saa derefter igen viste sig overmaade besværligt at holde uvedkommende borte fra det udstrakte Lager, der, efterhaanden som Afdekningen foregik, kom til at ligge saa godt som helt aabent, saa følger det af sig selv, at ret betydelige Kvanta deraf forsvandt, ja i et saadant Omfang, at det blev nødvendigt at holde Vagt derved baade Dag og Nat.

Da Forretningen i det hele havde ordentligt assureret, kom den ikke til at lide noget nævneværdigt Tab som Følge af Brandskaden. Havde der blot samtidig været tegnet Driftsskadeforsikring, vilde man kunne have taget sig det hele med forholdsvis Sindsro, men det var ikke Tilfældet, og det, at Driften delvis maatte stoppes i længere Tid, blev derfor Aarsag til den største Skade, Branden voldte.

Som Eksempel paa, hvorledes alt var ødelagt, skal det anføres, at der ikke fandtes en eneste Etikette, som ikke var gennemvaad og derfor maatte kasseres, at der ikke var en Kapsel, som ikke var sammenklæbet med de øvrige — med andre Ord, det var, indtil alt dette blev fornyet, fuldkommen umuligt at udstyre en Flaske Vin.

Hertil kom, at der ikke i hele Byen var et tilstrækkeligt stort Lokale at opdrive, til hvilket Lageret kunde henflyttes, saa man altsaa var nødt til at lade det blive, hvor det var, hvad igen vilde sige, at det ved Husets Genopbyggelse var til stadig Gene for Haandværkerne, ligesom disse omvendt var det for Forretningen; men herved var intet at gøre.

Et Lyspunkt var der dog i det hele, det nemlig, at man fik Kontorerne flyttede ind i Naboejendommen imod Kongensgade, der blev købt af Forsamlingshuset.

Under meget store Vanskeligheder holdtes da Driften i Gang saa godt, som det var muligt, indtil det nye Forsamlingshus, der rejstes paa det gamles Plads, stod færdigt til at tages i Brug. Det blev indviet den

23de November 1910 og kom med Inventar til at staa Aktieselskabet, hvis Aktiekapital blev forøget til ca. 110,000 Kroner, i ca. 420,000 Kroner.

Atter fik Forretningen da nu betydelig større Lokaler at raade over end hidtil; ca. 2300 □ Alen Grundflade var der i den nye Bygning til Lagerets Brug, og det er en Selvfølge, at alle de Forbedringer, de indvundne Erfaringer havde gjort ønskelige, nu blev foretagne.

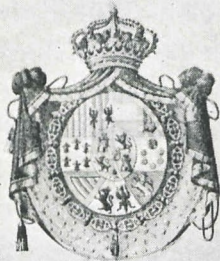
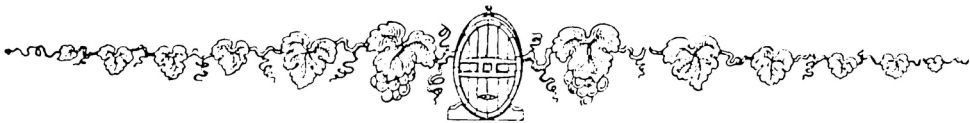
Odense Vin Kompagni 1910—1917.

Stadig arbejdede Forretningen sig fremad, stadig vandt den nyt Terræn herhjemme, men Firmaets Ærgerrighed gik videre, det stillede sig som Maal ogsaa at komme til at arbejde uden for vort Lands Grænser, med andre Ord at eksportere.

Nu egner Danmark sig dog, som enhver kan forstaa, ikke til Vinudførsel, hvad igen vil sige, at en eventuel Eksport maa baseres paa noget helt andet end Vin, og i saa Henseende havde man da de Artikler at arbejde med, for hvis Tilvirkning det stadigt voksende Saftpresseri laa til Grund.

I betydeligt Omfang oparbejdede man virkelig en Eksport af Frugt-

Intendencia General de la Real Casa y Patrimonio

S. M. EL REY

DON ALFONSO XIII (G. D. G.)

Atendiendo a la solicitud por los Sres. Odense y Cia. S.^{ca}

se ha dignado por Real orden de esta fecha concederles los honores de Proveedores de la Real Casa y el uso del escudo de las Armas Reales en las facturas y etiquetas de la fabrica de vinos Brandy que tienen en Odense (Dinamarca).

Y en cumplimiento de lo mandado por S. M. en su Real Decreto de 20 de Abril de 1912.

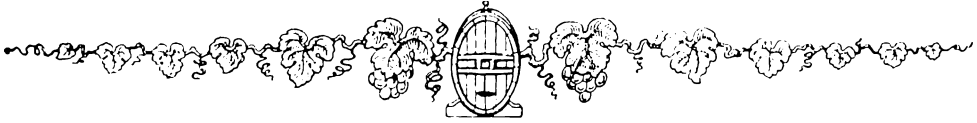
Exhibidos los documentos
y recibidos el importe en Lps. de 111

El Intendente General

Manuel de Rojas

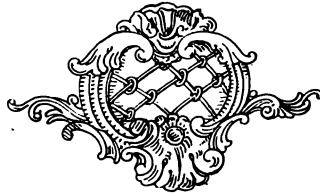
Det spanske Diplom.

safter til forskellige europæiske Lande, og ganske særligt fik Firmaet Fornøjelse af dets udmærkede Cherry Cordial, der endog vandt saa stor Anseelse i Spanien, at der ved Diplom af 20de April 1912 tillagdes det Prædikat af kongelig Hofleverandør af den, ja som i betydelige Kvanta

eksporteredes saa langt bort som til Kina og nu efter Krigen er i Færd med at erobre sig et Marked i Sydamerika.

Men trods den rigelige Plads, det nye Forsamlingshus bød Forretningen, medførte dens fortsatte Vækst dog, at der kun gik et Aars Tid, forinden Hjælpelokaler i Byen paa ny maatte lejes, og da der stadig maatte skaffes flere saadanne, og disse tilmed kun kunde faas i betydelig Afstand fra Hovedforretningen og med en meget spredt indbyrdes Beliggenhed, saa modnedes lidt efter lidt den Tanke hos Firmaets Ledere at skaffe sig en egen Ejendom af tilstrækkelig store Dimensioner.

VINHANDLER TH. ANDERSEN

KONSUL, VINHANDLER LUDVIG JUSTESEN

III

PAA KLOSTERVEJ

PAA KLOSTERVEJ imellem Vindegade og Lindevej havde Fru Etatsraadinde Dreyer en Grund liggende paa ca. 7000 Kvadratalen, der baade i Henseende til Størrelse og Beliggenhed maatte være vel egnet til derpaa at opføre en Bygning, som kunde fyldestgøre de forskellige Krav, Firmaet maatte stille til en Ejendom, der skulde afgive Hjemsted for dets Forretning.

Denne Grund, som blev købt i Maj 1915, men først overtaget i Juni Termin 1916, blev senere i Oktober 1917 forøget med et andet ca. 2000 Kvadratalen stort og umiddelbart op til den stødende Areal, og det var Meningen straks efter den første Grunds Overtagelse at gaa i Gang med Byggeri paa den, hvorfor man da ogsaa umiddelbart efter Købet overdrog Arkitekt N. Jacobsen at udarbejde Tegninger og Overslag til de nødvendige Bygninger.

At disse sidste maatte være paavirkede af de af Krigen forårsagede Stigninger baade af Arbejdsløn og Materialpriser, er en Selvfølge, men til Trods herfor fastholdt Firmaet alligevel at tage fat, saa snart det fik Raadighed over Grunden, og resolut begyndte man derfor at bygge i Sommeren 1916, og med saa stor Kraft blev der derefter arbejdet, at Indflytningen, der varede ca. $\frac{3}{4}$ Aar, kunde begynde i Foraaret 1917.

Grundens Form medførte — som det vil ses af de vedføjede Afbildninger — at den meget anselige Lagerbygning kom til at danne en Vinkel med den ud imod Klostervej liggende Kontorbygnings Længderetning, hvilket man drog sig til Nytte paa den Maade, at Kontoret nærmest Lageret blev forlænget et Stykke ud i Gaarden ved en halvrund Tilbygning, fra hvis Vinduer der kan holdes Tilsyn med alt baade inde i Gaarden og ud imod Gaden.

Odense Vin Kompagni 1920.

Udkørsel fra Lageret.

Vestibulen.

Th. Andersens Privatkontor.

Modtagelssalon.

Ludvig Justesens Privatkontor.

Ad en Stentrappe kommer man op i Kontorbygningens Stueetage, hvor en Entré fører ind til en Vestibule, af hvilken det Parti, der er nærmest Entréen, ved en Skranke er afgrænset fra den øvrige langt større Del, som paa begge Sider begrænses af Kontorerne.

Prokurist THOMSEN

Kassererske Frk. JENSEN

Bogholder ANDERSEN

De Skillerum, der adskiller disse fra hverandre og fra Vestibulen, bestaar for en stor Del af Glasruder, hvilket baade bidrager til at give Lys til alle Sider og gør det muligt at overse det hele Komplex.

Paa højre Side har man de to Chefers Privatkontorer, adskilte ved en Modtagelsessalon. Paa venstre Side Kontorerne for Personalet. De ledende Kræfter i dette er Prokurist THOMSEN, Kassererske Frk. JENSEN og Bogholder ANDERSEN.

Som Kompagniets mangeaarige Revisor fungerer Hr. Bankbogholder GRAAH.

Den hele øvrige Del af Bygningen optages i alt væsentligt af Lageret, og det er en Selvfølge, at der med Hensyn til Varmeforholdene i dettes Lokaler er taget alle Forholdsregler for, at enhver Vin kan faa' netop den Temperatur, som erfaringsmæssigt er den gunstigste for Udviklingen af dens bedste Egenskaber.

Mægtigheden af dette Lager illustreres dels ved det vedføjede Gaardinteriør, der viser en

Revisor Bankbogholder GRAAH

Gaardinteriør.

Kælderinteriør.

Lagerum i Stuen.

Parti af Rødvinslager.

Lagerrum i Stuen.

Lagerrum paa 1ste Sal.

enkelt Forsending Fade paa deres rent midlertidige Plads i Gaarden, efter at de er komne hjem fra Toldboden, dels ved en Række Billeder af Lager- rummene i alle Bygningens tre Etager.

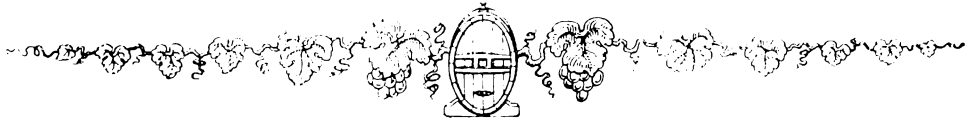
Men hermed er det endda langt fra nok, thi næppe var der gaaet to Aar efter Indflytningen, førend ganske det samme gentog sig her som tidligere, nemlig at de Lokaler, man fra først af havde tvivlet om at kunne fylde, viste sig for smaa og derfor nødte Firmaet til allerede i 1919 at maatte leje Hjælpe- lokaler dels paa Rug- gaardsvej, dels paa Vandværksvej. — Af de gengivne Interiø- rer fra disse Lokaler fremgaar det med tilstrækkelig Tydelig- hed, hvor nødvendigt det var at faa dem lejede.

Lagerrum paa Vandværksvej.

At et saa vældigt Lager uafbrudt maa kræve et stort Tilsyn og en omhyggelig Pasning er ganske umiddelbart indlysende.

Der foregaar i alle disse Lagerlokaler et Arbejde, om hvis Omfang udenforstaaende aldeles ingen Forestilling har, og hvis Natur kun løse- ligt kan skitseres her.

Lagerum paa Ruggaardsvej.

Friske Vine, der ikke er mere end cirka 2 Aar gamle, maa saaledes

med ikke altfor lang Tids Mellemrum omstikkes; i de Fustager, der indeholder Rødvine og Rhinskvine, foregaar der, om de saa er aldrig saa tætte, et stadigt Svind, der kræver en maanedlig Opfyldning, hvis der ikke skal udvikles Skimmel i dem. I de Lokaler, hvor der foregaar Gæringsprocesser, skal der stadig paases, at disse sker paa rette Maade o. m. a. Det er alt saadant, der kræver det uafbrudte Tilsyn og uafbrudte Arbejde for at holde alt i den Gænge, der netop skal til, for at Resultatet kan blive saa godt som muligt, og det er dette bestandige Tilsyn og den dermed forbundne ansvar-

Kældermester H. C. LARSEN

fulde Gerning, der for Odense Vin Kompagnis Vedkommende med aldrig svigtende Omhu og Interesse ledes af Kældermester H. C. LARSEN. 1ste

KNUD SØRENSEN, 1ste Kyper

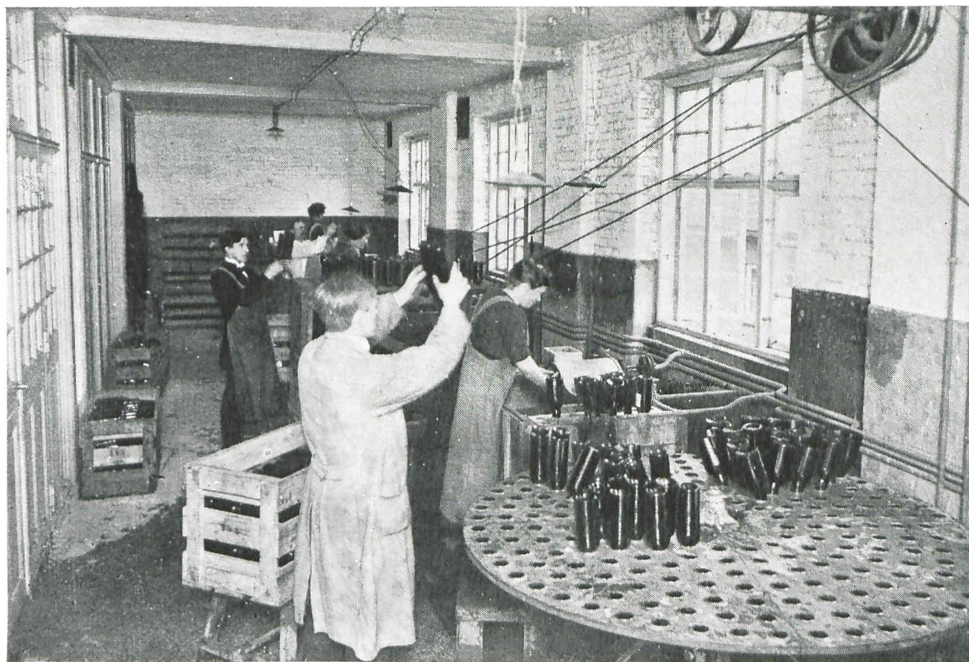
Kyper er KNUD SØRENSEN, 2den Kyper CHR. BONDE.

Naar saa endelig alt er saa vidt fremmet, at Vinen er færdig til Af-tapning, skal Flaskerne staa skyllede og tør-rede. Der er paa Side 18 givet en Afbildning af den Skyllemaskine, Firmaet til at begynde med betjente sig af, et

CHR. BONDE, 2den Kyper

saare primitivt Apparat af samme Slags, som man endnu kan se dem i smaa Hvidtølstapperier. Naturligvis gaar det hele i Princippet til ganske

Skylleriet.

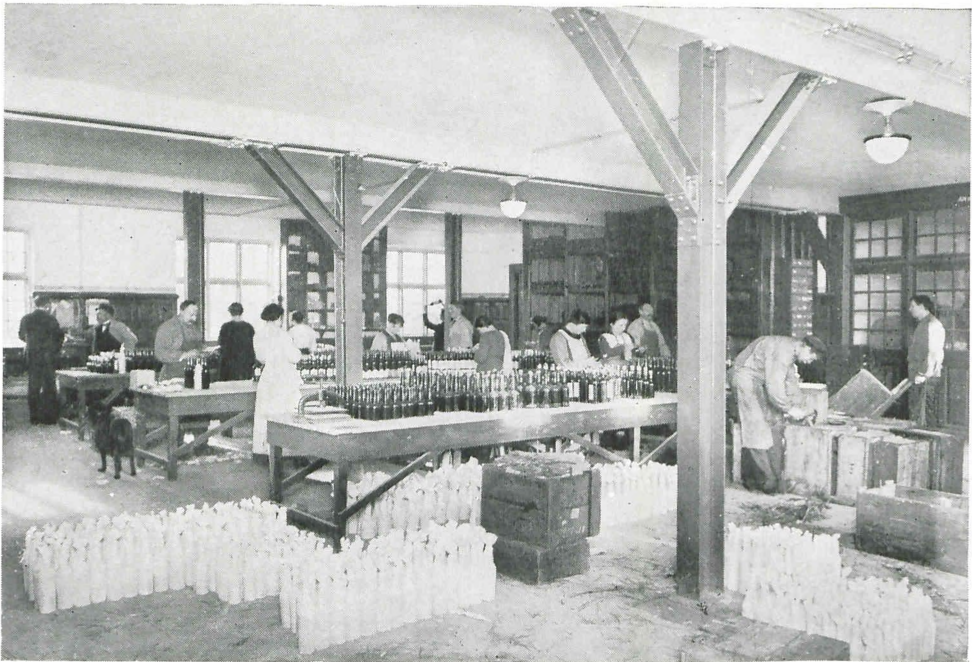
paa samme Maade nu som forhen, men de roterende Børster, der renser Flaskerne, drives nu ad elektrisk Vej, og inden Flaskerne børstes, bliver de først dampkogte.

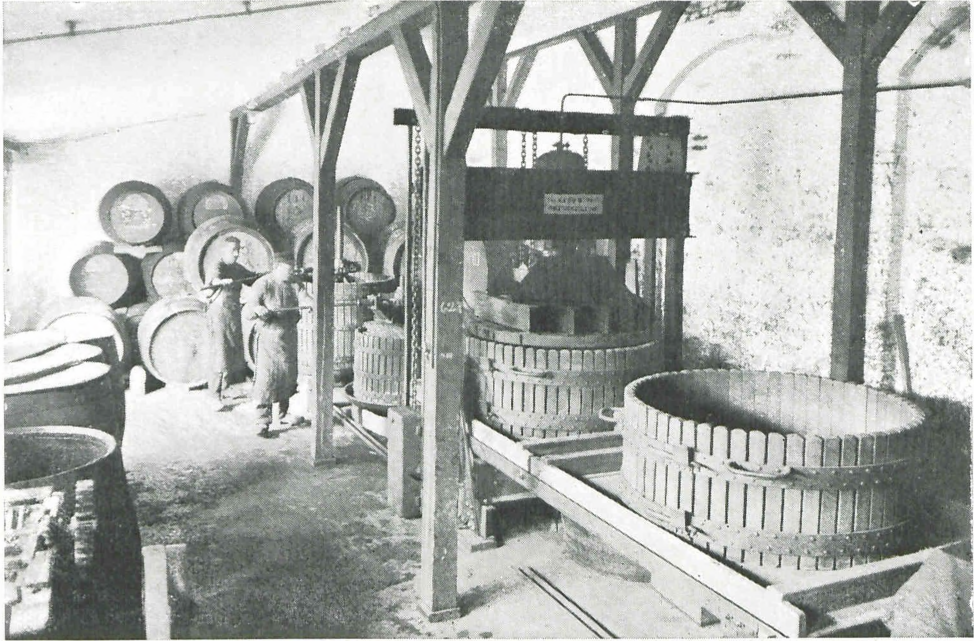
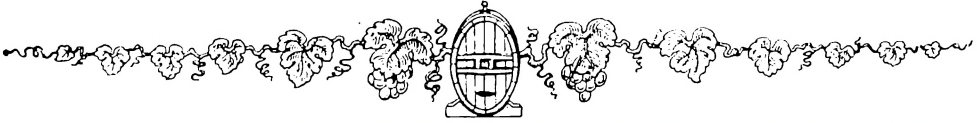
Lagerforvalter RASK

Efter Skylningen og Tørringen køres Flaskerne ind paa Lagrene, hvor Aftapningen og Tilpropningen foretages, og gaar derefter ind i Ekspeditionslokalet, hvor de udstyres med Etiketter, Kapsler og Omslagspapir, eventuelt indpakkes i Kasser til Forsendelse — med andre Ord gøres færdige til Udlevering til Kunderne. Ledelsen af alt dette sorterer under Lagerforvalter RASK.

Paa et tidligere Sted er det omtalt, at Saftpresseriet til at begynde med gik for sig i Sejlgarnsposer, og der er givet en Afbildning af Firmaets senere anskaffede Saftpresse. — Naturligvis maatte dog denne under Forretningens almindelige Fremgang ret snart erstattes af Presser af

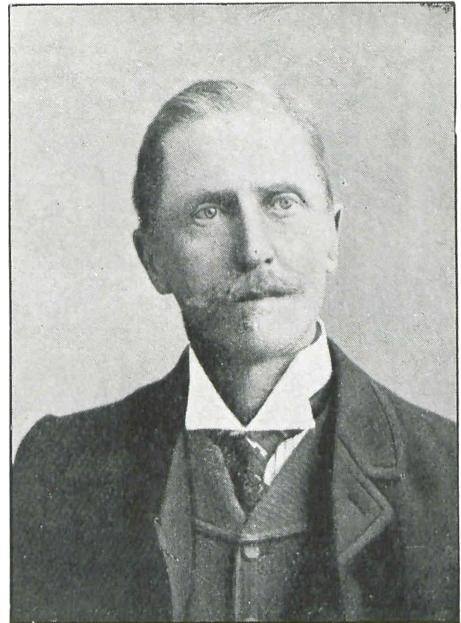
Ekspeditionen.

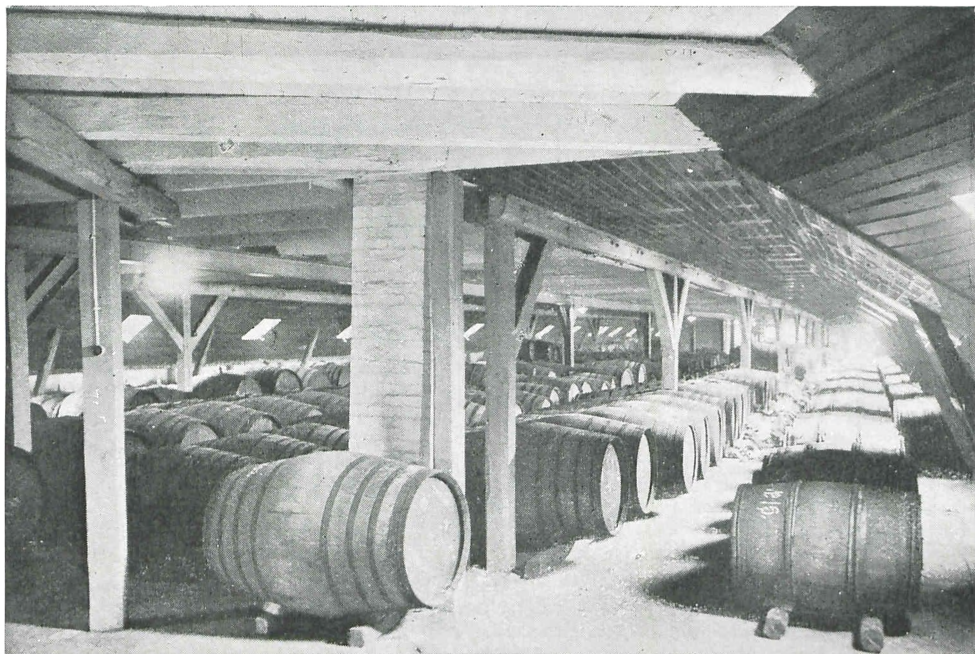
Saftpresseriet.

større Dimensioner, saaledes som vedføjede Afbildning viser det. Man ser paa den Forretningens senere tilkomne tre Presser i Virksomhed, de to drevne ved Haandkraft, den tredje og største ved en hydraulisk Pumpe, der igen sættes i Gang ved Elektricitet.

Hovedmængderne af de Vine, som stammer fra de sydfranske Distrikter, sælges af Producenterne — Vingods- og Slotsejerne — til Vinhuse i Bordeaux, der atter ved Repræsentanter i de forskellige Lande sælger dem videre til Vinhandlerne. Ønsker man at træde i direkte Forbindelse med Vingodsejerne, opnaas dette bedst paa den Maade, at man introduceres hos dem af en Mægler

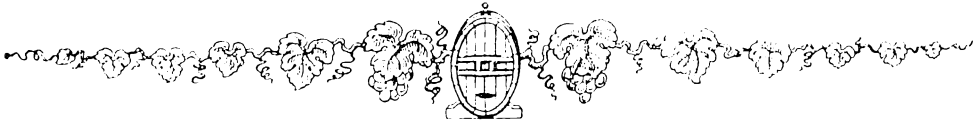
Mægler WILLIAM SCHIERBECK, Bordeaux

Lagerrum paa 1ste Sal.

Gærkammer paa Ruggaardsvej.

Château d'Yquem.

i Bordeaux. For Odense Vin Kompagnis Vedkommende er dette sket ved Hr. Mægler WILLIAM SCHIERBECK, en Mand, hvis Samvittighedsfuld-

BRUNO PETERSEN

hed og ualmindelige Kyndighed som Vin-ekspert nyder den største Anseelse og Anerkendelse. Af ham er Forretningens Chefer blevet personligt introducerede hos Ejerne af Girondens mest renommerede Vingodser — hvorom blandt andet hosstaaende Afbildning af et Besøg paa det

VIGGO JØRGENSEN

navnkundige Château d'Yquem aflægger Vidnesbyrd. — Til Fremme af Salget virker for Øjeblikket ikke mindre end 60 Pladsrepræsentanter, der

fordelte over Landets forskellige Byer og større Pladser arbejder paa hver sit Omraade. Disse Pladsrepræsentanter er paa hosfølgende Sider

M. STRAND

portrætterede ved de Byer, hvor de har deres specielle Virkefelt. Afset fra København, hvorom der senere vil blive berettet, arbejder de igen under de to Hovedrepræsentanter BRUNO PETERSEN og VIGGO JØRGENSEN, der begge har været knyttede til Forretningen i en lang Række af Aar,

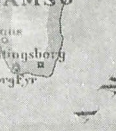
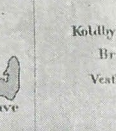
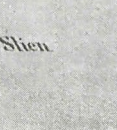
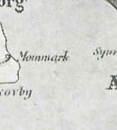
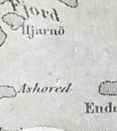
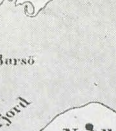
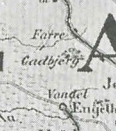
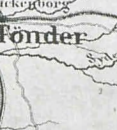
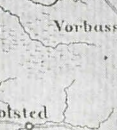
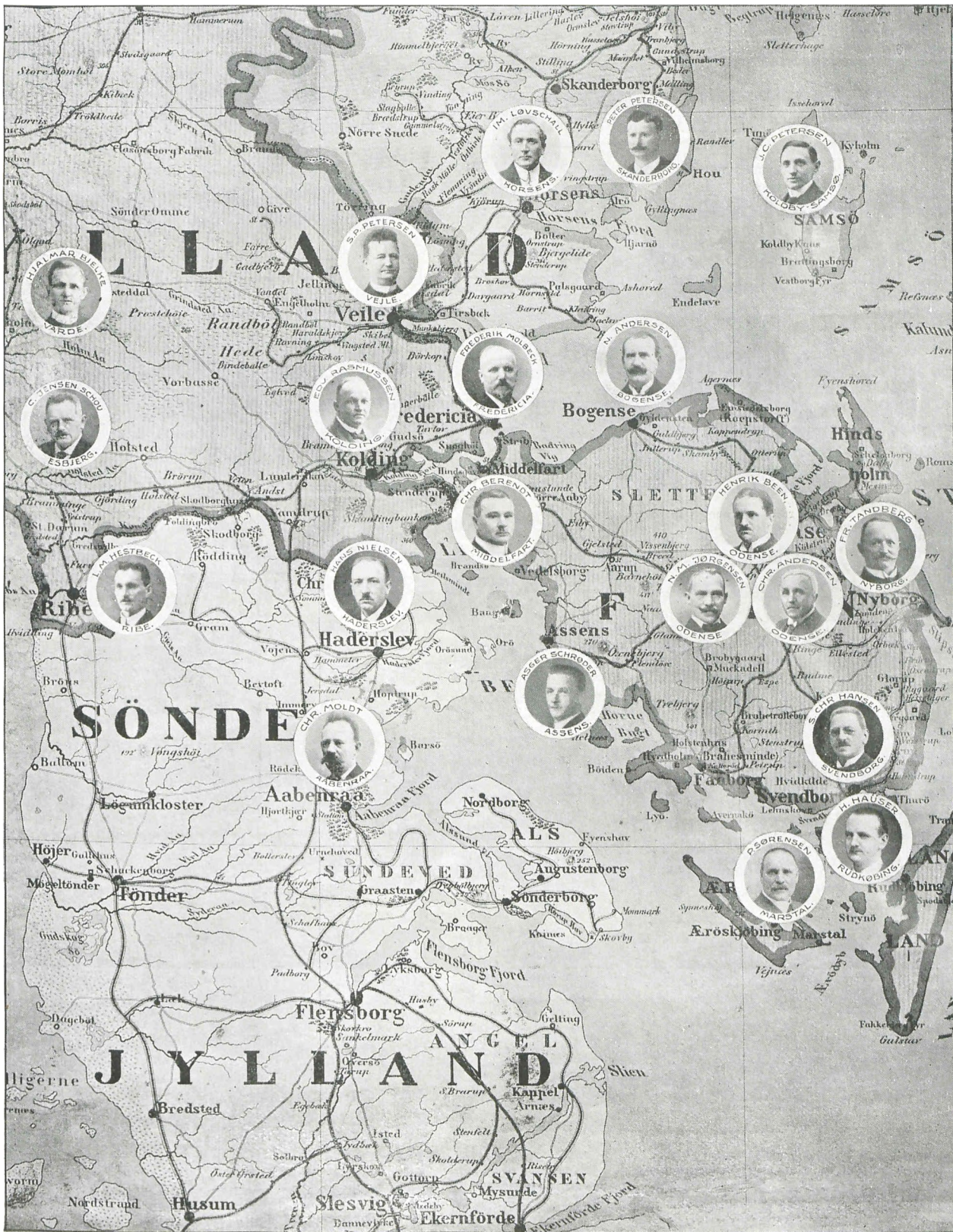
G. BECH

og som med Flid, Energi og Dygtighed har udrettet et stort Arbejde for Forretningens Trivsel. Som Hovedrepræsentanter, der dog ingen Plads

Speditionsforretningen Værnedamsvej 4, Kjøbenhavn.

repræsentanter har under sig, er endvidere til Vin Kompagniet knyttet d'Hrr. M. STRAND og G. BECH; disse to Herrer Indtræden i Firmaets Tjeneste er dog af nyere Dato.

Forretningsfører JACOBSEN

I Kjøbenhavn, hvor en meget betydelig Del af Kompagniets Omsætning ligger, arbejder 4 Repræsentanter i dets Tjeneste. Kundernes Forsyning foregaar her fra en af Firmaet paa Værnedamsvej 4 etableret Speditionsforretning, der ledes af Forretningsfører JACOBSEN.

Denne Forretnings Lastvogne, der hele Dagen igennem er beskæftigede med at bringe Varer ud i Byen, er forlængst indgaaede som et Led i Billedet af det kjøbenhavnske Gadeliv.

Det er alle disse, i det foregaaende nævnte, forenede Kræfter, der daglig arbejder Odense Vin Kompagni længere og længere fremad og med Ihærdighed og Pligt-opfyldelse bidrager til Fremme af dets Millionomsætning.

